

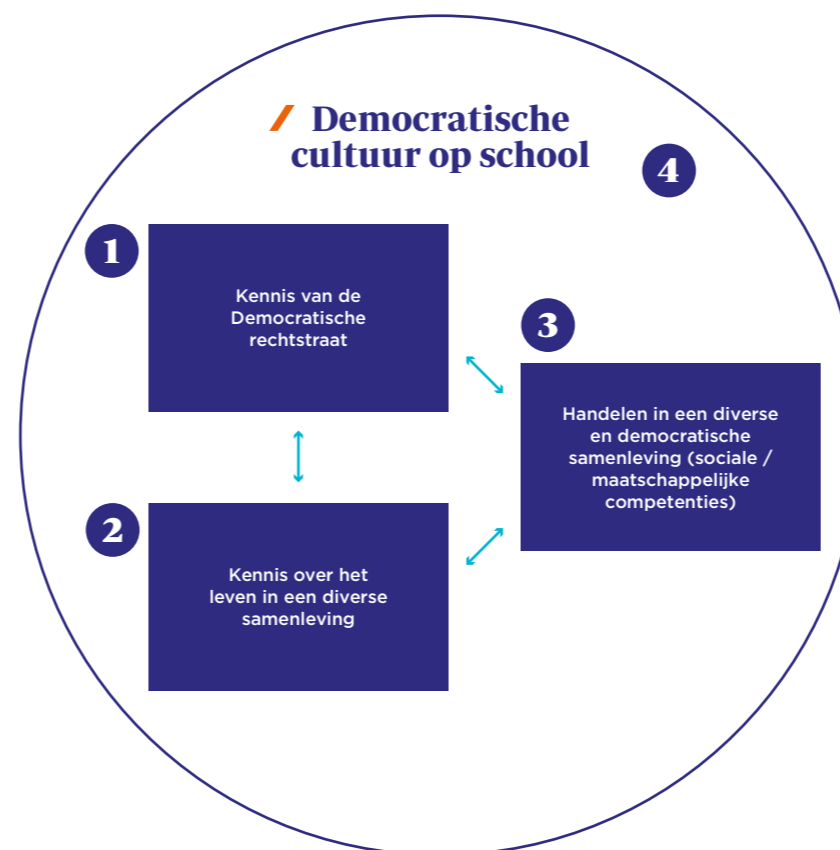
/ Inhoud basisvaardigheden burgerschap vo

Wat zijn basisvaardigheden burgerschap?

Basisvaardigheden burgerschap gaan over kennis en vaardigheden die leerlingen nodig hebben om te kunnen functioneren in een diverse en democratische samenleving. Dit betekent voor scholen dat zij leerlingen kennis bijbrengen over de basale regels van de democratische rechtsstaat, over de mensen met wie zij samenleven zowel in hun eigen omgeving als in de maatschappij. Ze leren om binnen deze context te handelen (zie figuur 1).

Op scholen is al veel aandacht voor burgerschap. Een aantal al bestaande kerndoelen (bijvoorbeeld van Nederlands en Oriëntatie op jezelf en de wereld/mens en maatschappij) sluit aan bij de burgerschapsopdracht van scholen. In 2021 is de burgerschapsopdracht voor scholen aangescherpt. De nieuwe opdracht bestaat uit een aantal elementen. Deze elementen vormen de kern van basisvaardigheden burgerschap.

In deze factsheet lichten we de basisvaardigheden burgerschap toe en geven we een algemeen beeld van de kennis en vaardigheden in het vo.

Figuur 1. afbakening basisvaardigheid burgerschap.

1 Democratische rechtsstaat

Leerlingen doen kennis op over de democratische rechtsstaat, in de grondwet verankerde rechten en democratische waarden (zoals vrijheid, gelijkheid en verantwoordelijkheid). Ze leren hoe verschillende belangen worden behartigd, hoe zij invloed kunnen uitoefenen en hoe besluiten worden genomen. Daarnaast leren zij welke waarde de democratische rechtsstaat heeft.

2 Leven in een diverse samenleving

Leerlingen doen kennis op over de diversiteit in de samenleving. Het gaat hierbij om hoe je je verhoudt tot bijvoorbeeld levensbeschouwelijke verschillen, verschillen in seksuele gerichtheid, beperkingen, politieke oriëntaties en gender. Daarbij leren leerlingen na te denken over wat deze verschillen betekenen voor hun eigen handelen in de omgang met mensen met een andere achtergrond in hun eigen omgeving en de maatschappij als geheel. Vanuit kennis over uitingen van diversiteit begrijpen leerlingen dat diverse belangen worden vertegenwoordigd in de democratische rechtsstaat, die rekening met elkaar houden.

5 Burgerschap meetbaar maken

Burgerschap heeft geen referentieniveaus die leerlingen moeten behalen. In deze factsheet zijn voor elk van de gebieden (figuur 1) voorbeelden weergegeven en voorzien van percentages gekoppeld die zijn gebaseerd

3 Sociale en maatschappelijke competenties

Leerlingen kunnen de opgedane kennis over de democratische rechtsstaat en vaardigheden in het omgaan met de diversiteit in de samenleving gebruiken. Dit betekent bijvoorbeeld leren om:

- respectvol te communiceren met mensen met een andere achtergrond en/of mening;
- rekening te houden met verschillende achtergronden en waarop mensen hun oordeel baseren;
- vanuit hun eigen levensbeschouwing een beredeneerd standpunt mondeling of schriftelijk te verwoorden;
- verworven competenties (ook) in te zetten voor het algemeen belang.

op onderzoeken: ADKS, onderzoek van Unesco en ICCS. Hiervoor zijn leerlingen, leraren en schoolleiders bevroegd op hoe zij het burgerschapsonderwijs op hun school zien. De factsheet beoogt niet compleet te zijn, maar enkele indicaties te geven waarmee scholen aan de slag kunnen.

4 Schoolcultuur

Leerlingen weten dat zij mogen oefenen met het toepassen van democratische waarden van de democratische rechtsstaat. Leerlingen leren zo om naar andere opvattingen te luisteren, door te vragen als dingen niet duidelijk zijn en elkaar op een respectvolle, maar kritische manier te bevragen. Daarbij mogen er fouten worden gemaakt. Deze fouten kunnen onderwerp van gesprek zijn.

